

افشاگری های تازه در باره زندانیان «خلیج گوانتانامو»

نوشته ریچارد فیلیپس ، ۳ ژانویه ۲۰۰۳
ترجمه سعید سالک

اخیراً روزنامه «اُس آنجلس تایمز» در مقاله ای گزارش داد که دست کم ده درصد از ۶۲۵ زندانی دستگیر شده در افغانستان، که هم اکنون در زندان مخوف پایگاه دریائی آمریکا در خلیج گوانتانامو نگهداری می شوند؛ نه «ارتباط چندانی» با طالبان داشته اند، و نه با القاعده.

این روزنامه در مقاله ۲۲ دسامبر ۲۰۰۲ خود، با بهره گیری از منابع نظامی آمریکا افشاء نمود که در سال گذشته گروهی از افسران آمریکائی مأمور خدمت در افغانستان از فرماندهان خود خواستند تا از انتقال عده ای از دستگیرشدگان به زندان گوانتانامو جلوگیری شود، ولی فرماندهان بلندپایه آمریکائی مستقر در افغانستان، کویت و همچنین در خود آمریکا، به توصیه افسران خود اعتنائی ننمودند. این مقاله همچنین می افزاید که سرفرمانده عملیات زندان مذکور، ژنرال مایکل دان لیوی، در سفر سال گذشته خود به افغانستان، از این که در میان دستگیر شدگان انتقال یافته به این زندان، «تعداد کثیری افراد کم اهمیت» نیز وجود دارند، اظهار نارضایتی کرد.

طبق گزارش همین روزنامه، افسران آمریکائی پس از مطلع شدن از این که فرماندهانشان به درخواست های آنان مبنی بر عدم انتقال دستگیر شدگان به زندان مورد نظر اعتنائی نکردند، تصمیم به انتشار نام ۴۹ افغانی و ۱۰ پاکستانی زندانی، نموده خواهان آزاد شدن آنان از زندان و بازگرداندن شان به کشورهای خود شدند. در میان این افراد تعدادی راننده تاکسی، دست فروش، کشاورز و همچنین بسیاری مبتلا به امراض روانی دیده می شوند. این افراد عمدتاً تنها به جرم ندادن نامشان به سربازان باج گیر پاکستانی در نوار مرزی افغانستان ربوده شده بودند. یکی از آنان جوانی است که به مدت بیست سال در یکی از شهرهای مرزی زندگی و کار کرده و هیچ گونه رابطه ای با القاعده و یا طالبان نداشته است.

روزنامه فوق می افزاید: بسیاری از افغانی هائی که هم اکنون در زندان گوانتانامو بسر می برند از آن جا که نمی توانستند مبالغ کلانی را که طالبان از آن ها در مقابل معاف شدن از خدمت سربازی مطالبه می نمودند، بپردازند، بالاچاره به عنوان سرباز وارد ارتش طالبان شده بودند. یک کشاورز ۳۰ ساله زندانی تنها به این خاطر که نیروهای اتحاد شمال «می خواستند اتومبیل و پولش را بدزدند»، توسط این نیروها دستگیر شده بود.

لس آنجلس تایمز با استناد به پرونده یک جوان ۲۲ ساله افغانی که شغلش هیزم فروشی در یک ایستگاه اتوبوس کندوز بوده است، اشاره کرده، می افزاید که بنا به گفته بازجویان: «او به تمامی سوالات پاسخ سریع و کامل داده پاسخ هایش کاملاً منطقی و موجه بوده و هیچ سند یا دلیلی دال بر این که او با طالبان و یا القاعده همکاری کرده و یا اطلاعی از آنها داشته در دست نیست». در نمونه دیگری از این بررسی، به پرونده یک راننده تاکسی ۳۳ ساله پاکستانی که نیروهای اتحاد شمال در نزدیکی های مرز مزار شریف دستگیر کرده بودند اشاره شده، و از قول بازجویان چنین آمده: «این فرد از توان جنگی بسیار اندکی برخوردار بوده و از فنون و تاکتیک های نظامی اطلاعی ندارد، لذا توصیه می شود که او به کشورش بازگردانند».

پانزدهم ژانویه امسال مصادف است با اولین سالگشت انتقال زندانیان جنگی توسط دولت بوش به زندان گوانتانامو. در طول این مدت تنها ۵ زندانی آزاد شدند. از این پنج تن یکی شدیداً مبتلا به بیماری روانی بوده که در ماه آوریل آزاد شد. ۴ نفر دیگر که دونفرشان بسیار سالخورده بودند در اکتبر آزاد شدند. یکی از این دو مرد آن قدر پیر بود که هیچ دندانی در دهان نداشت و تنها به کمک عصا قادر به راه رفتن بود. پیرمرد دومی، فیض محمد، به خبرنگاران گفت که بیش از صد سال دارد و ادعا نمود که سربازان آمریکائی و افغانی او را زمانی که می خواسته به روستای زادگاهش مراجعه کند، علیرغم اعتراض شدیدش مبنی بر این که او هیچ کاری به کار طالبان و القاعده ندارد، دستگیر کردند.

نقض حقوق بنیادین قانونی

با وجودی که لس آنجلس تایمز، به ۵۹ تن از میان صدها زندانی در خلیج گوانتانامو اشاره نموده، اما به این واقعیت اشاره ای نکرده که تا کنون اتهام هیچ یک از آنان - که اغلب ۲۰ تا ۳۰ ساله اند - در هیچ مرجعی اثبات نشده و به علاوه ابتدائی ترین حقوق قانونی و دموکراتیک آن ها پایمال شده است.

دولت آمریکا با هدف محروم کردن و زیرپا گذاشتن ابتدائی ترین حقوق انسانی این زندانیان، و همچنین به منظور برسمیت نشناختن شان به عنوان اسرای جنگی، فرض را بر این گذاشت که آن ها «جنگجویان غیر قانونی» اند. آن ها دسترسی به وکیل و خانواده خود ندارند، و دولت آمریکا تا کنون هیچ اشاره ای مبنی بر این که چه زمانی جرمشان مشخص و محاکمه خواهند شد، ننموده است - بعضی از این افراد تنها ۱۶ سال دارند. در چنین وضعیتی، آن ها مجبورند تا هر زمان که آمریکا بخواهد، در زندان بمانند.

حمایت مقامات قضائی آمریکا از انتقادهای صلیب سرخ و سازمان عفو بین المللی، باعث بی آبرویی دولت بوش شد. سازمان های فوق و دیگر مراجع مدافع حقوق بشر اعلام کردند که بازداشت این افراد در تناقض با کنوانسیون ژنو، عهدنامه بین المللی در دفاع از حقوق مدنی و سیاسی و همچنین بر خلاف قانون اساسی آمریکا می باشد.

در ماه آوریل گذشته، زندانیان خلیج گوانتانامو از اردوگاه ایکس-ری (X-Ray) که مجموعه ای از قفس ها در فضای باز بود، به اردوگاه دلتا Delta که در فاصله چند کیلومتری از اردوگاه فوق قرار دارد، انتقال داده شدند. این اردوگاه توسط یکی از شعبه های شرکت «هالی برتن» به نام «شرکت خدماتی براون اند روت» که دیک چینی، معاون رئیس جمهور آمریکا، در گذشته صاحب آن بود، به هزینه ۹/۷ میلیون دلار بنا شد. و زندان با بهره گیری از کارگران پیمانی و ارزان هندی و فلپینی و با استفاده از کانتینرهای حمل و نقل [اطاقک های فلزی Containers مخصوص]، ساخته شده است.

در هر یک از این اطاقک ها ۵ زندانی در سلول های جداگانه به طول و عرض ۲/۴۰ در ۲/۰۴ متر نگهداری می شوند. هر بلوک از ۸ اطاقک تشکیل شده است. ۳ دیوار از ۴ دیوار هر سلول با ورقه فولادی پوشانده شده. این سلول ها فاقد تهویه هوا بوده و حد اقل نصف فضای هریک از آن ها با جوش دادن یک پایه آهنی به دیوار، گرفته می شود. این سلول ها، از سلول هائی که در زندان های تگزاس برای نگهداری زندانیان محکوم به اعدام، که از حداقل امکانات شستشو و نیم ساعت هواخوری در روز برخوردارند، تنگ تر است.

در اردوگاه دلتا بر عکس ایکس-ری، به زندانیان اجازه داده می شود که هر هفته دو نوبت ۱۵ دقیقه ای برای ورزش و دوش گرفتن از سلول های بسته خود بیرون آیند. این در صورتی ست که آن ها برای بازجویی که

امکان دارد هر زمان، در طول روز یا شب انجام گیرد، به بیرون از سلول های خود فراخوانده نشوند. در غیر این صورت مجبورند تمام طول هفته، منهای ۳۰ دقیقه را در داخل سلول های بدون تهویه و در آن گرمای طاقت فرسا محبوس بمانند. آن چه را که به اصطلاح محوطه تمرین برای زندانیان نامگذاری کرده اند، در واقع قفسی ست ۵/۷ در ۴۰/۵ متر که در آن به زندانی اجازه داده می شود، به تنهایی و با دستان در زنجیر، به مدت پانزده دقیقه در هفته در آن ورزش کند.

روزنامه «میامی هارولد» در یکی از مقالات اخیر خود گزارش داد که ده درصد از زندانیان مبتلا به بیماری روانی اند. و از داروهای ضد افسردگی استفاده می کنند. این روزنامه از قول یکی از نگهبانان زندان می نویسد: بعضی از این زندانیان «در تمام روز نعره می کشند و از خدا طلب مرگ می کنند».

سازمان عفو بین المللی وضعیت حاکم بر اردوگاه دلتا را «ظالمانه و غیر انسانی خوانده که در آن قوانین بین المللی نقض می شود» و خواستار توقف کلیه بازجوئی های شده است که بدون حضور وکیل مدافع انجام می گیرند. این سازمان اعلام کرده است که به زندانیان باید فرصت داده شود تا قبل از بازجوئی ها با وکلای خود مشورت نمایند. لازم به ذکر این مطلب نیست که دولت بوش این خواست عفو بین المللی را بی درنگ رد کرد. در همان حال مقامات نظامی گفتند که در صدد اند زندان را توسعه دهند تا آنجا که گنجایش ۱۰۰۰ زندانی داشته باشد و همچنین ۸۰ سلول انفرادی دیگر نیز بر آن می افزایند.

در ماه ژوئن سال گذشته، کولین کولار - کوتلی، قاضی آمریکائی خواست وکلای ۱۶ زندانی - ۱۲ کوییتی، ۲ بریتانیائی [شفیق رسول ۲۴ و آصف اقبال ۲۱ ساله] و دو استرالیائی [دیوید هیکس ۲۷ و محمد حبیب ۴۴ ساله] - را مبنی بر رعایت حق آزادی فردی و صدور حکم احضار زندانیان به دادگاه برای بازجوئی و تحقیق در علت توقیفشان، رد کرد.

هیکس در دسامبر ۲۰۰۱ توسط نیروهای اتحاد شمال در افغانستان دستگیر و به نظامیان آمریکائی مستقر در افغانستان تحویل داده شد. او پس از چند هفته بازجوئی به زندان گوانتانامو انتقال داده شد. حبیب، یک نظامی سابق، مقیم سیدنی استرالیا، پدر چهار فرزند، در اکتبر ۲۰۰۱ در پاکستان دستگیر و از آن جا به مصر فرستاده شد. حبیب در مصر به مدت ۵ ماه در سلول انفرادی و بدون ارتباط با دنیای خارج مورد بازجوئی قرار گرفت. وی در ماه آوریل توسط مقامات مصر به زندان نظامی آمریکا در افغانستان فرستاده شد. سپس در ماه مه به زندان گوانتانامو انتقال یافت. رسول و اقبال، درست چند روز قبل از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، به دیدار اقوام خود به پاکستان رفته بودند، در پاکستان آن ها توسط عناصر طالبان ربوده شده و پس از مدتی سر از بازداشتگاه نظامیان آمریکائی در افغانستان در آورده بودند. ۱۲ کوییتی دستگیر شده، کارگران مؤسسه خیریه ای بودند که با تأیید و حمایت دولت کویت در پاکستان و افغانستان به انجام وظایف بشر دوستانه مشغول بودند.

کولار - کوتلی حکم داد که پایگاه دریائی خلیج گوانتانامو جزء خاک آمریکا نبوده، بنا بر این نمی تواند در حوزه وظایف و مسؤلیت های قانونی آمریکا باشد. او همچنین اضافه کرد، از آن جا که زندانیان هنوز به گناهی متهم نشده اند، بنا بر این از هیچ پروسه قانونی ای نیز محروم نگشته اند. معنای این گفته آن است که زندانیان از تمامی حقوق قانونی محروم بوده و محدودیتی در نگهداری آنان در زندان وجود ندارد. حکم این قاضی مورد اعتراض قرار گرفت و انتظار می رود تکلیفش در مراحل قانونی، که از تاریخ سوم دسامبر در دادگاه فدرال آمریکا آغاز گشته، تا دو ماه آینده روشن شود. (نقل از سایت اینترنتی World Socialist Web Site: wsws.org)